

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmvla Casvvm Conscientiae De Sacramentis

Gretser, Jacob

Ingolstadii, 1611

Qvæstivncvlæ De Nvptiis Lvtheri

urn:nbn:de:hbz:466:1-40295

men / so ist dennoch noch kein Ruhe. Denn man findet vnzuchtig / vnruhige Leut / die ihnen erst für ihr Kammer ziehen / vnd da wüßte / grobe Lieder singen / damit dem Teuffel nur trewlich vnd gnug gehosieret werde. Hæc Sarcerius.

Ex quibus intelligis, quisquis Germanicam linguam intelligis, quàm sectariorum nuptiæ modestia, pietate, & temperantia egregiè concinant cum nuptiis illis Evangelicis in Cana Galileæ, ita vt non sine caussa suspicari possimus, Christum vna cum discipulis & matre sua hisce tam sobriis nuptiis semper interesse.

Dicent aduersarij *Etiam apud Pontificios his genialibus festis non omnia ex decori & pietatis præscripto agi.* Scimus, & dolemus. Sed eos, qui *Euangelium* perpetim in ore circumferunt; *quique Verbum Domini, Verbum Domini* indefinenter crepant; omnesque pontificios ad censuram suam vocant; non modo in labiis ferre; sed & in omnibus, & actionibus, hæc præsertim tam seria & graui, *Euangelium & Verbum Domini* præferre decebat; ne ex illorum numero censerentur, quibus *Verbum Domini* semper in ore natat; procul autem à pectore exulat.

 QVÆSTIVNCVLÆ

DE NVPTIIS LVTHERI

VÆRITVR I. An Lutherus fuerit mentitus, quando Tom. I. Lat. Epist. Anno Domini M. D. XXI. ex commentitia sua Ere-
mo hæc ad suum Philippum scripsit. *Quid igitur? Sumne & ipse iam liber & non Monachus? Cogitas ne, vt*

Kk 3

ne, vt

ne, ut fias mihi Demea, & Mitioni huic (id est, mihi Lutheri) tandem aliquam Sostratam (uxorem) pares, ut vindices in me, qui tibi uxorem dederim, ut dicunt. Sed ego pulchrè cauebo, ne id possis Respondeo, Lutherum esse mentitum; nam præ se ferebat, quasi valde à connubio abhorreret; cum tamen ei nihil magis in optatis esset; sed viuo Friderico Electore, non ausus fuit libidini suæ palam indulgere. Quo extincto, statim apparuit, quàm Lutherus ab incestis nuptiis alienus fuerit. Simile Lutheri mendacium, inuenies Tomo secundo Latinarum Epistolarum, vbi postquam ab Argula Stauffensi de ducenda uxore monitus fuerat, hæc ad Spalatinum scripsit. *Hoc corde, quo hætenus fui, & modò sum, non fiet, uxorem ut ducam, non quòd carnem meam aut sexum non sentiam, cum neque lignum, neque lapis sim, sed animus alienus à coniugio est, cum expectem quotidie mortem, & meritum Hæretici supplicium.* Tu dixisti. Non habeo, quod ultimo huic capiti contradicam, Hæreticus es, & te ipso teste, hæretici supplicium meritus.

Quod ad nuptias attinet, prædicta scribebat Lutherus Witeb. Anno M. D. XXIV. Die S. Andreae. Anno autem sequenti M. D. XXV. in Iunio id est, post sex menses, & aliquot dies, Catharinam Borrham Monialem sibi copulauit. Ex quo manifestè elucescit, quàm vera sint illa, quæ de auersione sua ab vxorio iugo ad Spalatinum suum scripserat.

Quæritur II. Vtrum Lutherus vsque ad flagitiosum suum Hymenæum castè vixerit. Respondeo, alterutrum necessariò dicendum; nempe, aut Lutherum impudentissimè mentitum esse, quando de castitatis impossibilitate ea scripsit, quæ in Sermone de Matrimonio Tom. 5. Lat. Witeb. Et in Epistola ad Reisenbuschium Tom. 2.

Lat.

Lat. Epist. (ex quibus frustula nonnulla in Quæstionib. de Matrimonio suprâ lectoribus apposui) quilibet legere poterit: Aut Lutherum à pubertate semper fuisse hircum, & carnis mancipium. Si quis tamen vtrunque, tanquam veritati consonum, affirmare velit, cum hoc ego nequaquam litigabo.

Quæritur III. Quando Lutherus duxerit vxorem. Respondeo hoc & alia eodem pertinentia breuiter & compendiose nobis denarrari ab ipso Luthero Tom. 2. Lat. Colloq. Tit. *de morbis Lutheri*, vbi ipse Lutherus. Anno 25. *in seditione rusticorum 12. Iunij vxorem duxi.* Anno 26. 7. Iunij *primogenitus Ioannes procreatus est.* Anno 27. *Elisabetha filia.* Anno 29. *Vigilia Ascensionis, Magdalena.* Anno 31. 7. *Novembris, Martinus.* Anno 33. 28. *Ianuarij Paulus.* Anno 34. *Margaretha.* En hîc exigua in Epitome habes cû gallo & gallina pullos omnes; Quo certè fœtu Heliam, Ioannem Baptistam, & ipsum Paulum (cum his enim Lutherus à Prædicantibus comparari solet) longissimo post se interuallo reliquit. Nullus illorum huiusmodi genealogiam contexere potuit.

Quæritur IV. Qualem Lutherus sœminam sibi iunxerit. Respondeo hoc nobis à Luthero explicatum dari Tom. 2. Epist. Lat. in Epist. ad Lincum. *Dominus me subito, aliâq; cogitantē coniecit mirè in coniugium, cum Catharina Borensi, Moniali illa.* Obtēperavit ergo Lutherus veteri illi monito: *Tu tibi iunge parē: Monacho Monacham.*

Quæritur V. Quid sibi velit hoc vocabulum, Mirè, quod vsurpat Lutherus. Respondeo, mira ista *mirissîma* te intellecturum ex primo spiritu Anatomix Lutheri quam D. Pistorius instituit. Vide huius Spiritus Azoaram VII. vt & tu mira ista admireris; quorum summa est, Lutherum sedecim diebus prius nuptias con-

consummasse, quàm nuptias publicè celebrauerit. Sed, vt dixi, Pistorium consule. Ex quo etiam disces, quid sibi velit illud à Luthero usurpatum; Subitò. Tametsi hoc etiam Lutherus nobis vtrunque explicat Tom. 2. Lat. Colloq. *Ego consulo, vt factis sponsalibus, quàm citissimè properetur ad nuptias, differre enim valde periculosum est, &c. & nisi ego clam celebrassem nuptias (12. Iunij) omnes impediuisent, quia omnes amicissimi clamabant, non illam, sed aliam.* Postea tamen 27. Iunij publicas hoc est, secundas, easque innuptas nuptias celebrauit.

Properauit autem Lutherus obsecutus suæ doctrinæ, quam ad Spalatinum perscripserat paulò ante suas nuptias, In Vigilia SS. Trinitatis 1525. vt habetur Tom. 2. Lat. Epist. fol. 293. b. *Nocuit differre paratis & periculum est in mora, Nachtfrist/ Jahrfrist. Qui non est hodie, cras minus aptus erit. Vbi consulueris, maturato facto opus est.* Huic ergo doctrinæ suæ Lutherus fideliter morem gerens, moram omnem abrupit.

Cæterum miris aliis hoc etiam mirum accedit; quòd Lutherus alia omnia cogitans, in hoc cõmentitium coniugium coniectus est. Nec satis exputare mecum queo, quæ nam sint ista; *Alia omnia*; quæ Lutherus cogitabat, nisi fortè fuerint *Mors, & promeritum Hæretici supplicium*, de quibus duobus in Epistola ad Spalatinum, de qua supra. Quod si Lutherus in sui coniugij contractu vsq; adeo ab omni ad rem præsentem faciente cogitatione abstractus fuit, vt omnia alia potius, quàm hoc, quod agebat, cogitaret occasionem dabit amicis suis, *Iuristis & Canonistis* suspicandi, matrimonium illud per somnium coaluisse, atque adeo nullum atque inualidum fuisse. Quid enim tam ad matrimonium requiritur, quàm liber & deliberatus consensus?

Quæ-

Quæritur VI. Cur Lutherus duxerit vxorem. Reſpondeo, occultas cauſſas non eſſe tam occultas, quin à quouis paululum intelligentiore intelligi queant, præfertim ſi quis Sardanapalicam Lutheri doctrinam in mentem reuocet. Si quis tamen illas in vnum colligere velit, quas Lutherus nobis ore & præconio ſuo manifeſtas eſſe voluit, tres reperiet, deſumptas ex Epiftola ad Amſtorſium Tom. 2. Lat. Epift. fol. 295. quarum prima; quia Lutherus *ſperabat ſe breue tempus adhuc victurum.* Ne igitur planè hoc breui tempore vitæ ſuæ otioſus eſſet, negotium vxorium ſibi accerſendum exiſtimauit. Alij quo propius metam conſpiciunt, eò diligentius hæc omnia à ſe excutiunt; & tum maximè ad ſe pertinere exiſtimant illud Apoſtolicum: *Solutus es ab vxore, noli quaerere vxorem.* At Lutherus vt in alijs plerique, ita & in hoc, contrariam viam iniit ac tenuit.

Alteram cauſſam eodem loco reddit Lutherus, quia *parenti ſuo*, homini ex infima plebis fece, foſſori Metalario; *hoc ſuo coniugio gratificari voluit*; ne ſcilicet tam ſancta *Luderorum* ſtirps cum Luthero intermoreretur. Et tamen ex ſex liberis, quos Luthero deteſtanda Monialis peperit, quæ poſteritas ſupereſt? Qui nepotes vel pronepotes Luthero ex Ioanne, qui ex Martino, qui ex Paulo ſuperant? Fieri poteſt, vt alicubi ſuperſint; at tam obſcuro & ignobiles viuunt, vt ne tenuis quidem fama ad nos quidquam de eorum ſtatu & conditione perferat, vt ita ſatis euidentis vltio Dei & maledictio in hac propagine eluceſcat. Tertia Lutheri cauſſa eſt, *vt facto & exemplo ipſo doctrinam ſuam conſirmet.* Eandem rationem reddit Epift. ad Stifelium Tom. 2. Lat. Epift. fol. 300. a. Nexus ergo & vinculum doctrinæ Lutheranæ eſt Matrimonium Monachi cum Moniali. Hoc cum ſtramentitium
 Ll fuerit,

fuerit, oportet, vt & doctrina Lutherana stramentitio vinculo sit colligata. Mirum verò dictu est, nullum ex Apostolis tali sigillo doctrinam suam obsignasse: nō Petrum, non Paulum; non Andream, non alios. Aliter omnes prædicationem suam confirmarunt; nimirum miraculis & sanguine; & perpetuo, saltem post Prædicandi munus susceptum, cœlibatu.

In Epistola ad Spalatinum Tom. 2. Epist. Lat. fol. 294. b. aliam reddit Lutherus causam sui fictitij matrimonij. *Os*, inquit, *obstruxi infamantibus me cum Catharina Borana*. Quasi diceret, antea infamis eram Monialis huius consuetudine: Sed famâ nondum satis certa. At nunc certam faciam, & quod antea occultius agebam; in posterum, omni pudore deposito, aperte agam.

Quæritur VII. Quos nam Lutherus ad nuptiale suum epulum inuitarit. Respondeo viros honestissimos, Apostatas Sacerdotes & Monachos, Spalatinum, Amstorfium, Lincum, similes de quibus vide Tom. 2. Epist. Lat.

Quæritur VIII. Quid Lutherus hoc suo putatio matrimonio commeruerit. Respondeo hoc planum fieri ex lege quinta *Cod. de Episcopis & Clericis*, quæ est talis *Si quis non dicam rapere, sed vel attentare tantummodo iungendi causa matrimonij sacratissimas Virgines ausus fuerit; capitali pœna feriatur*. Dices *Borrhæ à Lutero non fuisse raptam*: Respondeo I. vt pœna legis incurratur, satis esse, vt quis tentet Monialem sibi connubio copulare. At Lutherus hoc non tantum tentauit; sed *Borrhæ* Monialem re ipsa sibi iunxit. Deinde, an non rapuit Lutherus *Borrhæ* cum octo *Borrhæ* sodalibus, quando eius consilio & auxilio ex Monasterij septis euaserunt, & in Lutheranum solum, hoc est, *Witebergam* aduolauerunt?

runt? An non ei raptum meritissimo adscribimus, qui de raptu illo in Epist. ad suum Spalatinum Tom. 2. Lat. Epist. fol. 131. effusè gloriatur, & se singulis de conditione prospecturum pollicetur, quod quidem tam largiter præstitit, vt ipse vnam, nimirum Pornam, ex nouem illis non Musis, sed Eumenidibus sibi ducendam duxerit? Et de hoc raptu suo scripsit ad Spalatinum Lutherus Anno 1523. feria VI. Paschatis. In eodem volumine Epistolarum fol. 300. exstat Epistola ad Strifeliū, in qua ei hæc noua nunciat, Anno 1525. die S. Michaëlis. *Hæc note tredecim Moniales ex ditione Ducis Georgij afferre curauit & rapui Tyranno furenti hoc spoliū Christi.* Si is, qui vnam sanctimoniale rapit; in legem suprâ citatam summorum Imperatorum delinquit, & pœnæ capitalis in ea statutæ reus efficitur; quanto magis Lutherus læsæ huius legis reus censeretur; cum antea nouem; postea tredecim Moniales ex Monasteriis harpagauerit, eoq; factò publicè gloriatus fuerit, vt taceam innumerabiles alias eiusdem vel iussu, vel consilio, vel dogmate ad mundum, cui valedixerant, reuersas.

Sed en tibi aliam legem ex Codice Iuris Tit. de Episc. & clericis. *Raptores virginum vel viduarum, vel Diaconissarum, quæ Deo fuerint dedicata, pessima criminum peccantes, capitũ supplicio plectendos esse decernimus; quod non solum ad iniuriam hominum, sed & ad ipsius omnipotentis Dei irreuerentiam committitur.* Et post varias pœnas in legis huius violatores constitutas, subditur; *Ceteros omnes, qui conscij & Ministri huius criminis (raptus Monialium) reperi & conuicti fuerint, vel eos susceperint, vel quamcunque opem eis tulerint, siue masculi, siue fœminæ sint, cuiuscunque conditionis vel gradus vel dignitatis; pœna capitali duntaxat subiicimus, vt huic pœnæ omnes subiaceant, siue volentibus,*

*sue nolentibus sanctimonialibus virginibus, sue aliis supra-
dictis mulieribus, tale facinus fuerit perpetratum. Ergo si
Lutherus nihil aliud fecisset, quàm quod Leonardum
Coppum & Wolffium Tomitsch instigauit, vt nouem
ex Nimicensi Monasterio raperent, & ad se adducerent,
iam de capite periclitaretur, ex vi huius legis.*

*Nec mitius cum Luthero ageretur, si ex decreto le-
gum Francicarum cum illo transigeretur; nam lib. 5. cap.
232. huiusmodi exstat Capitulare. Si quis rapuerit, sollici-
tauerit, vel corruerit religiosam faminam, bona amborum
Ecclesia vindicet, in qua talis mulier habitauit. Ipsi tamen ca-
pitali periculo subiiciantur. Quæ lex repetitur lib. 6. c. 99.
Et negligentibus in punitione huius criminis hæc mul-
ta indicitur. Si vero Comes prouincia vindictam tali crimini
imponere neglexerit, honore careat, & duas libras auri fisci iu-
ribus dare compellatur. Hactenus de nuptiis Lutheri.*

BREVIS INSTRUCTIO LV-
THERI, QVOMODO CATHOLICI EX-
CIPERE DEBEANT CLANCVLARIOS
Sectarum præcones ac propagatores,
sue Lutheranos siue Calui-
nianos.

ADMONITIVNCVLA.

VT ILI S ERIT hæc instructio, ita sentio & testor
cū vniuersim omnib, tum illis præcipuè qui in
ciuitatibus vel prouinciis degunt, in quibus
Hæresi, eiusque buccinatoribus palam nihil
loci relinquitur. In has enim pestis disseminatores clan-
culum